

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00
Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00
Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

В ПАМ'ЯТЬ ПАРИЗЬКОЇ КОМУНИ.

Минулої неділі, дня 22. березня, українське класове свідоме робітництво в Вінніпегу відзначувало 54. річницю Паризької Комуні урочистим концертом в Українському Робітничому Домі.

Що-ж це таке Паризька Комунa, що її річницю обходять річницю революційний пролетаріат цілого світа, що про неї пишуть що-року всі дійсно робітничі газети?

Паризька Комунa це, коротко кажучи, перша пролетарська революція в Франції і в цілому світі. Робітники Парижа захопили 18. березня 1871 р. владу від буржуазії і вдержали її в своїх руках до 28. травня (мая) того-ж року.

Комунa, як пише Карл Маркс в своїй книжці "Горюха війна у Франції", складалася з муніципальних радних, вибраних паризькими округами через загальне голосування. Члени її були відомі, діяльними й могли бути усунені в кожний час.

З важливіших досягнень Паризької Комуні історики подають такі: Комунa створила окрему комісію праці, де при участі делегатів від робітників приготувалися декрети, що відносилися до робітничого питання. Ізлучи на зустріч давньому домаганню робітників-пекарів, Комунa знесла нічну роботу в пекарнях.

Цей декрет був першим, хоча й зовсім невеликим кроком до соціалізації промисловості. В інтересах робітників і дрібної буржуазії Комунa відложила платню за кімнати і мешкання, що належалася від жовтня 1870 р. до квітня 1871 р.

Будувати робітничу державу, Комунa знищила постіпну армію й замінила її міліцією (народною гвардією), встановила виборність і відкритість у кожну хвилину всіх урядників, знесла їхні високі платні й пенсії; а тих, що приказували суспільству, вона зробила його слуг.

Комунa зробила велику помилку, не заборонила в свої руки французького банку, в якому переховувало величезну суму грошей і різні цінності. Коли-б вона була сконфіскувала ті цінності, то напелася-б була дуже болючий удар всій французькій буржуазії.

Ця невелика помилка відносно банку не була випадком. Комунa взагалі не рипалася наложити руку на "святий" приватну власність. На ділі вона не зрушила ні одного каменя в фундаменті буржуазного суспільства.

Але за той час, як Комунa переводила реформи в користь робітництва, французький буржуазний уряд, що втік був перед робітниками до поблизуго Версаля, почав готуватися до війни проти комунарів. Голова уряду Тієр мав частину армії, що її він вів з Парижа.

Комунa мала на папері 170,000 народних гвардійців, а в дійсності їх було не більше як 45,000. Даліше, комунари не мали в своїх рядах військових знатоків і в їх військовій управі не було дисципліни й порядку. Серед таких умов поразка Комуні була неминуха.

Військова акція розпочалася 2. квітня і до 21. травня армія Тієра провела в Париж. Місто вкривалося барикадами, і хоч комунари боролися з незвичайною хоробрістю, то не мали відповідної команди, мусіли піддатися регулярній армії, що була втрое більша.

Росправи буржуазії з робітниками була дуже кровавою: Забраних в полон комунарів розстрілювано сотнями й тисячами без ніякого суду, навіть без допитів, не дивлячись ні на полні на вік. Около 17,000 робітників погибло вже по заперстанню військової акції.

Паризька Комунa впала в часті через те, що її провідники самі не були свідомі своїх великих завдань. Одною з найбільших помилок Комуні було це, що вона не організувала своєї власної армії й не пішла походом на Версаль, щоб робити буржуазію. Для перемоги Комуні треба було, щоб революція перекинулася з Парижа на провінцію.

Перша Комунa 1871 р. в Парижі впала, але не на віки. Друга Комунa, що постола 46 років пізніше в Росії, живе вже осмий рік і буде жити, поки не постане Всевітня Комунa.

КАТАСТРОФА В РУРІ.

"За останній час гірно-промисловці Рурської округи змагаються всіма засобами виплатити робітництво. Несподіваний випадок в шахтах збільшився. В одному лише січні місяці ц. р. в шахтах, що належать товариству "Цольферейну", було понад 50 нещасних випадків, із яких три смертельні.

Так писав один німецький робітничий напередодні великої Дортмундської катастрофи. І справді — та величезна по своєму розміру катастрофа була несподіванкою лише для підприємців, що не хотіли своєчасно взяти відповідних заходів.

Що-ж до робітництва, то воно чекало її кожної хвилини. Надмірна праця шахтарів, переборна виробничих норм, зменшення контрактної платні робітництву, 10—12 годинна праця в шахтах і безкарне порушення правил охорони праці підприємців це все утворювало привіччя робітництва.

Комуністична партія, яку заради поліції за допомогою соціал-демократів переслідує на кожному кроці, теж провадить роботу і є єдиною партією, що захищає інтереси робітництва.

Голова фабриканою шахти "міністер Штайн", на якій трапилася ця катастрофа, — комуніст, заявив, що він декілька днів до катастрофи звертався до адміністрації шахти й вказував на можливість небезпеки, вимагав взяти негайні заходи, але адміністрація дала коротку відповідь, що, мовляв, це ваші винашки, "ми мусимо спершу переконатися, чи дійсно що небудь загрожує, а тоді лише ми зможемо взяти тих чи інших заходів".

Нинішніх заходів так і не було вжито: адміністрація махнула рукою на все, а небезпека зростає. 11-го лютого сталося нечувано від десяти років катастрофа. Загинуло 135 найкращих робітників.

Гірно-промисловці оторопіли: мовляв, хто-ж міг передбачити таке нещастя. Але робітництво знало й знає дійсного винуватця катастрофи. Коли звідкись про катастрофу розпелася по робітничих районах, всі в один мент прибігли на місце нещасного випадку і не могли собі уявити той жахливий картини, яка тоді відбулася біля шахти. Всі з криком та плачем кинулися шукати одні свого батька, а другі свого чоловіка.

В цьому страшному жасі не ваче все замоврло. Робітництво відчувало зуби опімілю, лише де-не-де можна було почути тиху розмову деяких робітників між собою. Адміністрація втікла, робітництво збентежилось, почався шум, метушня, деякі робітники не могли вдержати й стали голосно висловлювати своє обурення адміністрацією і підприємцями. Помалу стало оживати все навкруги, почали сходитися зі всіх боків робітники, почалися балачки про гірну робітничу долю, про нещасний робітничий норми, про високі зарплатні капіталістами та інше, що лягло камінем на душу кожного.

Прибув рятувочний відділ, усі кинулися рятувати робітників, але, на жаль, уже було запізно. Почали витягати наверх жертви катастрофи, вносять їх один біля другого. Кругом товпилися жінки та діти, шукаючи своїх рідних. Плачів і криків не було кінця. Деякі кинулися в шахти, гадаючи там застати кого небудь в живих. Ідуть... Але в шахтах перед їх очима жакхлива картина... Тут і там лежать трупи, робітничий золяг та виробничі знаряддя то в однім то в другім кутку. Робітники кругом оглядаються. Мертва тиша. Лиш на стіні видніє наше:

"Ми віраємо, але товариші не залишайте боротьби з нашими обидцями капіталістами!"

Це було останнє слово закованих робітників, це був їхній заповіт товаришам, що залишилися даліше працювати в шахтах.

В той самий день фабриканою скликали всіх робітників на загальне зібрання. Заслухано доклада про останні події. В ухваленій резолюції однудушна заява: "Не дозволимо більше зупинятися над собою, інакше нас чекає така-ж сама доля, як і тих товаришів, що зараз лежать там в тих шахтах. Ми повинні всі як один стати на захист, щоб добитися 7-ми годинного робочого дня. Ми не одні, з нами підуть всі шахтарі Рурської округи і ми в кінці переможемо!"

І справді все робітництво Рурської округи зрозуміло, що захищатися йому надалі не втралятимось, бо це неможливо, воно мусить виступити єдиним фронтом на захист своїх інтересів, інакше йому загрожує неминуха смерть.

Рурська комуністична газета "Ехо", яка на другий день після катастрофи змагалася вивести її справжню суть, її соціально-політичне значіння, була конфіскована поліцією. Підприємці й поліція заткнули рот комуністичній пресі, що давала катастрофі правдиве осяснення.

Комуністична фракція в райхстазі не пройшла мовчки повз катастрофу, вона негайно виступила з заявою, щоб всю адміністрацію на шахтах арештувати і всім покритимим вилати на рахунок капіталістів грошеву допомогу. Це з одного боку, а з другого компартія вимагала, щоб поширили функції уповноважених фабриканою, створили в відповідних представників комісії для перестуду робітничого законодавства і зокрема закону про 8-ми годинний робочий день.

На всі заяви компартії райхстаг дуже мало звернув уваги. Президент райхстагу соціал-демократ Лебе на пропозицію комуністичної фракції не знайшов ніякої іншої відповіді, як покласти її під суцхо.

Робітництво зрозуміло, що йому залишилось одне, а саме під керівництвом компартії обиватися переведення в життя заповіту нещасних вбитих капіталістами шахтарів.

Фріц Лянке, Берлін, 15. лютого 1925 р.

Г. ПЕТРОВСЬКИЙ ПРО БІЖУЧІ СПРАВИ.

Тов. Петровський, що повернувся з Москви до Харкова, в розмові з співробітниками газети подав такі відомості: "Найважливішою справою на сесії ЦВК. С.Р.С.Р. буде розгляд державного бюджету і розподіл коштів між республіками. Сесія розгляне, напевно, проект нового с.-г. податку, який буде зменшено на кілька десятків мільонів карбованців проти минулого року.

Це зменшення викличе безумовно і зменшення ставок оподаткування господарств. Величезне значіння має справа про термінове асигнування коштів на весняний засів селянського поля й на боротьбу з посухою. До речі — про врожай. У Москві авторитетні особи стверджують, що весна має бути сприятливою для врожаю.

На запитання співробітників газети про це, як відбувалася річниця Червоної Армії в Москві, тов. Петровський відповів:

"Річниця Червоної Армії в Москві відбувалася з великим віднесенням. Переведений тов. Фрунзе огляд всіх частин війська й прохдження частин усіх родів зброї через Червону площу справили велике вражіння. Це було величезне видовище, що аж захоплювало дух.

На урочистому засіданню у Великому Театрі, з нагоди 7-их роковин Червоної Армії, тов. Фрунзе виступив з великою промовою про програму оборони Союзу. Тов. Фрунзе розгорнув план організації Червоної Армії, при якій ми могли-б устояти проти всякого нападу з боку імперіалістичних держав та їхніх наймитів. Ми, Українці, добре знаємо з тов. Фрунзе по спільній роботі, знаємо, що це людина діла й твердих рішень. Учитуючи великий бойовий досвід і організаторські таланти тов. Фрунзе, ми давно вже намічали його в активні робітники Реввійськради Союзу. Тому, ми можемо бути певними того, що оборонча програма, розгорнена тов. Фрунзе, є цілком реальною й має міцну базу. На урочистому засіданні в Москві між іншими промовцями виступав і я з привітанням від імені робітників і селян України".

Наприкінці тов. Петровський сказав кілька слів про найближчі завдання в справі оборони Радянського Союзу. — Поруч в вичерпанні спеціальної військової справи, червоноармійці повинні прагнути

3 міжнародного робітничого руху

ВІДРОДЖЕННЯ РОБІТНИЧОГО РУХУ В КИТАЮ.

Робітничий рух на залізничній колії Пекін-Ганькоу відроджується. На багатьох стаціях організувалися профспілки. В Ганькоу чекають відновлення ЦК. Федерації робітників Губейської провінції, що її заклав У. Пей-Фу у 1923 році.

СТРАЙКИ НА ЯПОНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В ШАНГАЮ.

Страйковий рух у Шангаю розростається. Кількість страйкерів перевищує 32,000. Страйк захопив 32 японських фабрик Японська делегація звернулася до китайського уряду й вимагає захистити інтереси Японції.

Закордонна поліція помагає розганяти мітинги робітників китайської частини міста. Лише за 2 дні арештовано понад 50 осіб, між ними студентів і студенток університету.

Страйкерів, що намагалися виволити арештованих, розігнала поліція, що розпочала стрілянину й поранила 30 осіб.

КИТАЙСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ПІДТРИМУЄ РОБІТНИКІВ.

Страйкерів підтримують у всій країні. Китайська преса підтримує рух. Збір на користь страйкерів у Шангаю дав значну суму. В Пекіні заснувався комітет підтримки страйкерів. Комітет оголосив маніфест, що закликає підтримувати робітників у боротьбі проти імперіалізму, бо їх боротьба є чинною загальною боротьбою за визволення Китаю.

МОЖЛИВИЙ РОЗКОЛ АНГЛІЙСЬКОЇ ПАРТІ ПРАЦІ.

Відбулося засідання парламентарної фракції Партії Праці присвячене партійній дисципліні. Виступи лівих проти кредитів королівській родині підтримують робітничою масою всієї країни. Це стверджується тисячами листів та резолюцій, що надходять до редакції "Дейли Гералд". Значна більшість цих листів з ентузіазмом підтримують протест Кирквуда та інших. Кількість цих резолюцій остільки велика, що редакція не могла мовчати про них, як цього вимагали Тома та інші лідери правого крила. Буржуазна преса пише про розкол Партії Праці, але зараз нічого певного сказати не можна. У всякому разі ліві "криво" отверто дало зрозуміти МакДоналду, що воно не буде додержуватися традицій парламентарської процедури.

РОЗГРОМ ЛАТВИЙСЬКИХ ПРОФСПІЛОК.

У помешканні ризького бюро лівих профспілок охрнка зробила трус, який тривав 9 годин. Арештовано 89 робітників, що були в помешканні та брали участь в ріжних засіданнях. Як повідомляє буржуазна преса, під час трусу знайдено комуністичну літературу. Помешкання бюро охороняє поліція. Трус зроблено також і в російській секції профспілок, де арештовано 34 особи.

БОРІТЬБА МЕТАЛІСТІВ ЗА 8. ГОД. РОБОЧИЙ ДЕНЬ.

У Білефельді, Німеччина, застрайкували 20 тисяч робітників-металістів. Вони висунули вимоги про заведення 8-годинного робочого дня й про підвищення заробітної платні на 30 процент. У Бармені ухвалили оголосити страйк й службовці міського трамваю. У Діссельдорфі серед металівців помічаються великі заворушення в зв'язку зі зниженням розцінок і свавільними звільненнями робітників.

В КРАЇНІ НЕВОЛИ І СЛІЗ.

ПОЛЬСЬКІ ПАНИ БУДУТЬ НОВИ ТЮРМИ.

Польський уряд приступив до будови нових тюрем у Варшаві, Дрогобичі, Бендзині та Лодзі. У місті Ловича та Великої для тюрем куплено спеціальні будинки. Будова нових тюрем викликана надзвичайним переповненням усіх місць ув'язнення. Польська охрнка, що чинить останнім часом масові арешти, подія доставляє цілі юрби політичних.

ХТО ДІСТАЄ У ПОЛЬЩІ ЗЕМЛЮ.

Під таким заголовком у 9. ч. варшавської часописі "Валька Людв" від 15. лютого єміщено досить цікаву статтю, з якої ми бачимо, що в Польщі дістають землі тільки міністри, генерали й доктори.

БОРІТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ В ЗАХ. УКРАЇНІ.

Українські газети розвивають велику агітацію, закликаючи українське селянство подавати колективні заяви про відкриття українських шкіл на основі ухваленого союмом шкільного закону. Наслідки кампанії одначе звелися до нуля, бо гміни й магістрати відмовляються засідчувати підписи селян. Термін подачі заяв уже закінчується, українське селянство не має сили побороти саботажу польських урядовців.

ПОЛЬСЬКІ КРЕДИТИ НА "ВНУТРІШНЮ ОХОРОНУ" РЕСПУБЛІКИ.

Обговорення бюджету міністерства внутрішніх справ викликало в соймовій комісії гарячу дискусію, особливо в справі про кредити на поліцію. Представники лівих фракцій і національних меншостей внесли демонстраційну пропозицію про скорочення поліцейських асигнувань на 1. третю, підкреслюючи, що не можна довіряти такій поліції, яка на кожному кроці праїтискує зловживання, перевищення влади, насильства, знущання й т. д. Було наведено низку фактів, які доводять, що знущання чинить як провінціална, так і столиця поліція. Вона не рахується не з офіційними розпорядженнями, ні з законами, ні навіть із судовими прирдами, але робить своє діло з цілковитою свідомістю своєї безкарності.

175 РОКІВ УВ'ЯЗНЕННЯ.

Військовий суд в Ломі, Болгарія, засудив 50 робітників за вересне повстання загально на 175 років тюрми і на заплату 4,000 левів кар. Вирок обурив населення.

ЛИСТ СЕЛІНТЕРНУ ДО ТОВАРИШІВ ЛАНЬЦУЦЬКОГО.

У зв'язку з наступним процесом комуністичного посла польського союму тов. Ланьцуцького, президія Селянського Інтернаціоналу надіслала йому до перемишльської тюрми листа, в якому між іншим говориться:

"Наближається час, коли під ударами робітників та селян об'єднаних в непереможну спілку, повалиться злочинна влада поміщиків і буржуазії й всі поневолені дістануть собі волю.

Від імені мільонів селян цього світа, організованих в Селянський Інтернаціонал, президія Селінтерну надсилає вам шире й гаряче привітання. Геть владу поміщиків і капіталістів. Вся влада робітникам і селянам! Земля селянам!